

ලක්ෂීරළුවන් සඳහා ඇති තර්ජන

වනාන්තර විනාශ වීම, නාගරීකරණය නිසා වාසස්ථාන විනාශ වීම, කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා බිම් යොදා ගැනීම හා රසායනික කෘමිනාශක, වල්නාශක භාවිතය, වාසස්ථාන වෙනත් වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම නිසා හිතකර පරිසර විනාශ වී යාම, වියළි කලාපයේ වනාන්තර ගිනි ගැනීම්, වාසභූමි කුට්ටිකරණය, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිසා සිදුවන වනාන්තර එළි පෙහෙළි කිරීම් හා ඉදිකිරීම් යනාදියෙහි බලපෑමෙන් මෙම අවේණික සතුන්ගේ වාසස්ථාන අහිමි වී යාම, මොවුන්ගේ පැවැත්ම සඳහා වන ප්‍රබල තර්ජනයකි. හීරළුවන් සියල්ලන් ම නිර්විෂ සත්ත්වයින් වුවත්, හීරළුවන් මාරාන්තික විෂ සහිත බවට පැතිරී ඇති මිත්‍යා විශ්වාස මත බොහොමයක් මෙම සතුන් මරා දැමීම ගම්බද ව සිදුවේ.

ලක්ෂීරළුවන් සංරක්ෂණය

මෙම අවේණික සත්ත්වයින් පරිසරයෙන් වද වී යා නොදී රැක ගැනීම අපගේ වගකීමකි. අප රටට පමණක් සුවිශේෂී වන ලක්ෂීරළුවන් සියලු දෙනාම 'වනසත්ත්ව හා තුරලතා ආරක්ෂණ පනත' යටතේ ආරක්ෂිත වී ඇත. එනම් කිසි විටෙකත් මෙම සතුන් මැරීම, හිංසා කිරීම, මරණ ලද සතුන් ළඟ නබා ගැනීම හෝ වෙනත් කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම සිදු කරන පුද්ගලයින් සඳහා නීතියෙන් දඩුවම් ලබා දිය හැක. අපගේ වගකීම වන්නේ, අප වෙසෙන පරිසරයේම කොටස්කරුවන් වන මෙවන් වටිනා සත්ත්වයින් පිළිබඳ නිසි දැනුම හා අවබෝධය ලබා ගනිමින් ඔවුන්ගේ ඉදිරි පැවැත්ම උදෙසා අපගේ දායකත්වය ලබා දීම යි.

සැකසුම:

ආචාර්ය ඉරේෂා හරිස්චන්ද්‍ර, ලක්ශාන් වර්ණකුල, රුවිනි කුරේ, නිමානී හපුආරච්චි, සුනෙන් කනිෂ්ක හා දිනෙන් ධනුෂ්ක, යසස් විජේසේකර ඇතුළු පර්යේෂණ කණ්ඩායම, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, කොළඹ. දුරකතන: +94 112 863 084

email: irdgenetics@gmail.com

වෙබ් අඩවිය: irdgenetics.wordpress.com / www.ird.lk

මූල්‍ය අනුග්‍රහය:

<p>Rufford Foundation, UK</p>	<p>The Rufford Foundation</p> <p>www.rufford.org @ruffordgrants</p>
---------------------------------------	---

ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික ලක්ෂීරළුවන් (හිකනළුවන්) හඳුනා ගනිමු

ලක්ෂීරළුවන් යනු කවුරුන්ද?

අප රටට ආවේණික සතුන් (ශ්‍රී ලංකාවෙන් පමණක් වාර්තා වන) අතරින් උරගයින්ට හිමි වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. දැනට ශ්‍රී ලංකාව තුළ විද්‍යාත්මක ව හදුන්වා දී ඇති උරග විශේෂ 212ක් අතරින් විශේෂ 122කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් පමණ මෙරටට අවේණික ලෙස සැලකේ.

උරගයන් ප්‍රධාන ලෙස පාද රහිත සර්පයින් හා චතුර් පාදිත උරගයින් (ඉබ්බන්, හුනන්, හිකනලුන්, කිඹුලන් හා ගොයින්) ලෙස ආකාර දෙකක් යටතට ගැනේ. එයින් හීරළුවන් නැත්නම් හිකනලුන් අයත් වන්නේ චතුර් පාදිත උරග කුලයක් වන Scincidae (සින්සිඩේ) නම් කුලයට යි. ශ්‍රී ලංකාවෙන් මෙතෙක් හඳුනා ගෙන ඇති හීරළු විශේෂ ගණන 32ක් පමණ වේ. එයින් ලක්ෂීරළුවන්, විශේෂ 10ක් වාර්තා වන *Lankascincus* (ලංකාසින්කස්) නම් හීරළු ගණයට (Genus) අයත් වේ. මෙම ගණයට අයත් ලක්ෂීරළුවන් සියලුම දෙනා ශ්‍රී ලංකාවට අවේණික සත්ත්වයින් ලෙස සැලකේ.

වේලර්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 1350 දක්වා
වන තෙත් කලාපයේ

මුනින්ද්‍රදාසගේගේ
ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - සමනළ කන්ද
ආශ්‍රිතව

දැරණියගලගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මධ්‍ය කඳුකරයේ
හා තෙත් කලාපීය

සුලබ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 1000
දක්වා සියලුම පරිසර
පද්ධතිවල

දම්වැල් ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - පහත් හා මධ්‍ය
උන්නතාංශයේ තෙත්
වනාන්තර

ශ්‍රීපාද ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - සමනළ කන්ද
ආශ්‍රිතව

දේග්නාන්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මුහුදු මට්ටමේ
සිට මීටර් 600-1700 දක්වා
මධ්‍ය කඳුකරයේ

සුමුදු ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 2300ක්
දක්වා තෙත් කලාපයේ

ග්‍රීර්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - ලංකාවේ
නිරිතදිග වනාන්තර
ආශ්‍රිතව

ගාන්ස්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 600 දක්වා
තෙත් කලාපයේ

විද්‍යාත්මක නාමය	සිංහල නාමය
<i>Lankascincus deignani</i>	දේග්නාන්ගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus deraniyagalae</i>	දැරණියගලගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus dorsicatenatus</i>	දම්වැල් ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus fallax</i>	සුලබ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus gansi</i>	ගාන්ස්ගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus greeri</i>	ග්‍රීර්ගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus munindradasai</i>	මුනින්ද්‍රදාසගේගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus sripadensis</i>	ශ්‍රීපාද ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus taprobabebisis</i>	සුමුදු ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus taylori</i>	වේලර්ගේ ලක්ෂීරළුවා

ලක්ෂීරළුවන්ගේ ව්‍යාප්තිය හා බෝවීම

මොවුන් භෞමිකවාසී වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළාශ්‍රිත කලාපයේ සිට මධ්‍යම කඳුකරය දක්වා වූ බොහොමයක් පරිසර පද්ධති ආශ්‍රිතව පුළුල් ව්‍යාප්තියක් පෙන්වයි.

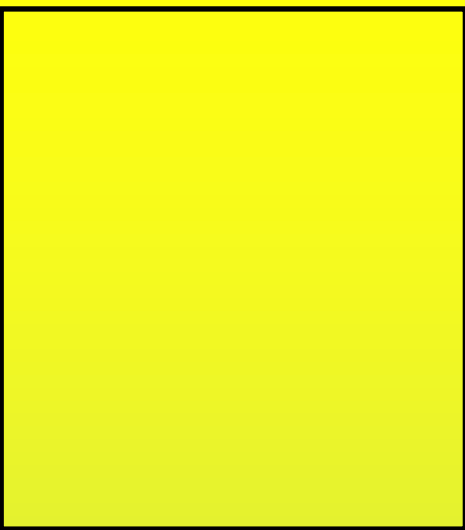
උල් වූ හිසත්, දිගටි හා ශක්තිමත් පාද පිහිටීමත් යන අනුවර්තන, මොවුන්ට ගෙවතු තෘණ භූමි, වනාන්තර, දිරා යන කොළරොඩු, දිරායන කොටත් හා ගල් වැනි භෞමික වාසභූමි වල හොදින් පැතිරීමට ඉවහල් වී ඇත. දිවා කාලයේ ක්‍රියාකාරී වන (දිවාචර) සත්ත්වයින් වේ. බෝවීම සිදුවන්නේ බිත්තර මගිනි. ප්‍රජනනයෙන් පසු පොළොවෙහි භාරා ගන්නා වළක් තුළ හෝ කොළරොඩු අතර වරකට බිත්තර 1-2ක් අතර දැමීම සිදු කරයි.

ලක්ෂීරළුවන් සඳහා ඇති තර්ජන

වනාන්තර විනාශ වීම, නාගරීකරණය නිසා වාසස්ථාන විනාශ වීම, කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා බිම් යොදා ගැනීම හා රසායනික කෘමිනාශක, වල්නාශක භාවිතය, වාසස්ථාන වෙනත් වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම නිසා හිතකර පරිසර විනාශ වී යාම, වියළි කලාපයේ වනාන්තර ගිනි ගැනීම්, වාසභූමි කුට්ටිකරණය, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිසා සිදුවන වනාන්තර ඵලි පෙහෙළි කිරීම් හා ඉදිකිරීම් යනාදියෙනි බලපෑමෙන් මෙම අවේණික සතුන්ගේ වාසස්ථාන අහිමි වී යාම, මොවුන්ගේ පැවැත්ම සඳහා වන ප්‍රබල තර්ජනයකි. හීරළුවන් සියල්ලන් ම නිර්විෂ සත්ත්වයින් වුවත්, හීරළුවන් මාරාන්තික විෂ සහිත බවට පැතිරී ඇති මිත්‍යා විශ්වාස මත බොහොමයක් මෙම සතුන් මරා දැමීම ගම්බද ව සිදුවේ.

ලක්ෂීරළුවන් සංරක්ෂණය

මෙම අවේණික සත්ත්වයින් පරිසරයෙන් වද වී යා නොදී රැක ගැනීම අපගේ වගකීමකි. අප රටට පමණක් සුවිශේෂී වන ලක්ෂීරළුවන් සියලු දෙනාම 'වනසත්ත්ව හා තුරලතා ආරක්ෂණ පනත' යටතේ ආරක්ෂිත වී ඇත. එනම් කිසි විටෙකත් මෙම සතුන් මැරීම, හිංසා කිරීම, මරණ ලද සතුන් ළඟ තබා ගැනීම හෝ වෙනත් කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම සිදු කරන පුද්ගලයින් සඳහා නීතියෙන් දඩුවම් ලබා දිය හැක. අපගේ වගකීම වන්නේ, අප වෙසෙන පරිසරයේම කොටස්කරුවන් වන මෙවන් වටිනා සත්ත්වයින් පිළිබඳ නිසි දැනුම හා අවබෝධය ලබා ගනිමින් ඔවුන්ගේ ඉදිරි පැවැත්ම උදෙසා අපගේ දායකත්වය ලබා දීම යි.

සැකසුම:

ආචාර්ය ඉරේෂා හරිස්වන්දු, ලක්ශාන් වර්ණකුල, රුවිනි කුරේ, නිමානී හපුආරච්චි, සුනෙන් කනිෂ්ක හා දිනෙන් ධනුෂ්ක, යසස් විජේසේකර ඇතුළු පර්යේෂණ කණ්ඩායම, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය, රොබට් ගුණවර්ධන මාවත, බත්තරමුල්ල.

දුරකතන: +94 112 863 084

email: irdgenetics@gmail.com

වෙබ් අඩවිය: irdgenetics.wordpress.com / www.ird.lk

මූල්‍ය අනුග්‍රහය:

<p>Rufford Foundation, UK</p>	
-------------------------------	--

ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික ලක්ෂීරළුවන් (හිකනළුන්) හඳුනා ගනිමු

ලක්ෂීරළුවන් යනු කවුරුන්ද?

අප රටට ආවේණික සතුන් (ශ්‍රී ලංකාවෙන් පමණක් වාර්තා වන) අතරින් උරගයින්ට හිමි වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. දැනට ශ්‍රී ලංකාව තුළ විද්‍යාත්මක ව හඳුන්වා දී ඇති උරග විශේෂ 212ක් අතරින් විශේෂ 122කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් පමණ මෙරටට අවේණික ලෙස සැලකේ.

උරගයන් ප්‍රධාන ලෙස පාද රහිත සර්පයින් හා චතුර් පාදිත උරගයින් (ඉබ්බන්, හුනන්, හිකනලුන්, කිඹුලන් හා ගොයින්) ලෙස ආකාර දෙකක් යටතට ගැනේ. එයින් හීරළුවන් නැත්නම් හිකනලුන් අයත් වන්නේ චතුර් පාදිත උරග කුලයක් වන Scincidae (සින්සිඩේ) නම් කුලයට යි. ශ්‍රී ලංකාවෙන් මෙතෙක් හඳුනා ගෙන ඇති හීරළු විශේෂ ගණන 32ක් පමණ වේ. එයින් ලක්ෂීරළුවන්, විශේෂ 10ක් වාර්තා වන *Lankascincus* (ලංකාසින්කස්) නම් හීරළු ගණයට (Genus) අයත් වේ. මෙම ගණයට අයත් ලක්ෂීරළුවන් සියලුම දෙනා ශ්‍රී ලංකාවට අවේණික සත්ත්වයින් ලෙස සැලකේ.

වෙලර්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය-මීටර් 1350 දක්වා වන තෙත් කලාපයේ

මුනින්ද්‍රදාසගේගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - සමනල කන්ද ආශ්‍රිතව

දැරණියගලගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මධ්‍ය කඳුකරයේ හා තෙත් කලාපිය

සුලබ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 1000 දක්වා සියලුම පරිසර

දම්වැල් ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - පහත් හා මධ්‍ය උන්නත-ශයේ තෙත් වනාන්තර

ශ්‍රීපාද ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - සමනල කන්ද ආශ්‍රිතව

දේශනාන්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 600-1700 දක්වා මධ්‍ය කඳුකරයේ

සුමුදු ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 2300ක් දක්වා තෙත් කලාපයේ

ග්‍රීර්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - ලංකාවේ නිරිතදිග වනාන්තර ආශ්‍රිතව

ගාන්ස්ගේ ලක්ෂීරළුවා
ව්‍යාප්තිය - මීටර් 600 දක්වා තෙත් කලාපයේ

විද්‍යාත්මක නාමය	සිංහල නාමය
<i>Lankascincus deignani</i>	දේශනාන්ගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus deraniyagalae</i>	දැරණියගලගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus dorsicatenatus</i>	දම්වැල් ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus fallax</i>	සුලබ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus gansi</i>	ගාන්ස්ගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus greeri</i>	ග්‍රීර්ගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus munindradasai</i>	මුනින්ද්‍රදාසගේගේ ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus sripadensis</i>	ශ්‍රීපාද ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus taprobabebisis</i>	සුමුදු ලක්ෂීරළුවා
<i>Lankascincus taylori</i>	වෙලර්ගේ ලක්ෂීරළුවා

ලක්ෂීරළුවන්ගේ ව්‍යාප්තිය හා බෝවීම

මොවුන් භෞමිකවාසී වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළාශ්‍රිත කලාපයේ සිට මධ්‍යම කඳුකරය දක්වා වූ බොහොමයක් පරිසර පද්ධති ආශ්‍රිතව පුළුල් ව්‍යාප්තියක් පෙන්වයි.

උල් වූ හිසන්, දිගටි හා ශක්තිමත් පාද පිහිටීමත් යන අනුවර්තන, මොවුන්ට ගෙවතු තෘණ භූමි, වනාන්තර, දිරා යන කොළරොඩු, දිරායන කොටත් හා ගල් වැනි භෞමික වාසභූමි වල හොදින් පැතිරීමට ඉවහල් වී ඇත. දිවා කාලයේ ක්‍රියාකාරී වන (දිවාචර) සත්ත්වයින් වේ. බෝවීම සිදුවන්නේ බිත්තර මගිනි. ප්‍රජනනයෙන් පසු පොළොවෙහි භාරා ගන්නා වළක් තුළ හෝ කොළරොඩු අතර වරකට බිත්තර 1-2ක් අතර දැමීම සිදු කරයි.